

Επ' ευκαιρία του συνεδρίου για τον Κονδυλάκη Η ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΤΙΚΗ, Ο ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΣ, Ο ΠΑΠΑΜΑΛΕΚΟΣ ΚΙ Ο ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

Ο Κονδυλάκης συμπαράσταθη στους Μεταπολιτευτικούς από τις πρώτες κιόλας ημέρες που πήρανε τα βουνά. Τότες που τα πράγματα δεν ήταν καθόλου εύκολα και καθόλου καθαρά, για τους σκοπούς που κυνηγούσαν, τις "κινητήριες δυνάμεις" (και τις "δυνάμεις", που ψιθυρίζονταν πως τους παρακινούσαν), τα κίνητρά τους, και τις ελπί-

τροπής της Μεταπολιτεύσεως ε γνώρισα το πρώτον εις τα Χανιά το '79 ή '80. Ητο και αυτός πολύ νέος ακόμη, λιγνός, με ολίγους ξανθούς ιούλους εις το πρόσωπον. Πού να μαντεύσω τότε την μορφήν με την οποία τον επανείδα μετά τινα εις Αθήνας, ανδροθέντα πλέον, ωχρόν πάντοτε, με μάτια στερογγυλά και ψυχρά, αλλά ευρωστότερον, με μύστακα μακρόν και σγουράν, μύστακα προσδίδοντα εις την μορφήν του στρατιωτικόν ήθος. Επειτα εις την Κρήτην επί δυο τρία ήτη εγίνανεν αχώριστοι και πολύ συχνά εκάμναμεν μακράς κυνηγετικής εκδρομάς εις τα περίχωρα των Χανίων. Εις μίαν εκ των εκδρομών τούτων η συνάντησις δεκαπενταετούς Τούρκου κυνηγού μας εθύμησε το εκπληκτικόν κατόρθωμά ενός χριστιανόπαιδος κατά την επανάστασιν του '78 εις τον Αποκόρωνα.

- Γνώρισα αυτό το παιδί μου ειπεν ο Μανούσος. Και ήρχισε να μου διηγείται...

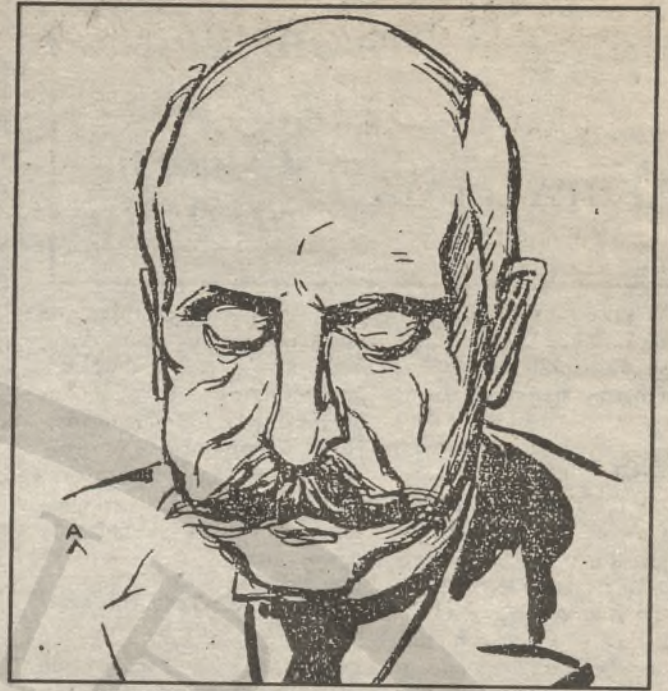
[Τη διήγησιν Κούνδουρου, μεταπλασμένη λογοτεχνικά από τον Κονδυλάκη, θα τη βρείτε στα "Χανιώτικα Νέα" της 7ης Απριλίου 1992, όπου την εδημοσιεύσαμε. Απ' ό,τι γνωρίζομε δεν έχει περιληφθεί στα τελοφορούμενα "Απαντά" και στις διάφορες συλλογές έργων του Κονδυλάκη, που κατά καιρούς έχουν εκδοθεί. Και για τον Παπαμαλέκο ο Κονδυλάκης έγραψε τον "...Παπαμαλέκο", το χαριτωμένο διήγημα, που καθώς εγράφαμε σ' αυτήν τη στήλη, όπου τα δημοσιεύσαμε

προ εξαιτίας: "Ετούτοι οι μεταπολιτευτικοί του '96 εβγάλανε και δυο καπετάνιους άλλης λοής, τσοι καπετάν παπάδες, τον Παπαμαλέκο και τον Παπαγαβρίλη, που ούλοι σας, λίγο - πολύ, θαν έχετε ακουστά για τσοι πάλληκαριές, τσι πονηριές και τα χωράτά ντωσ. Ανθρωποι ζωντανοί, πλασμένοι από γνήσια λαϊκή στόφα, παπάδες του χωριού, δουλευτάδες μα και φωνακλάδες και καυγατζήδες και μ' άλλα πολλά χαρίσματα και κουσουρία, καθώς μαρτυρούν τα χαρτιά της εποχής". (...) "Ο Παπαμαλέκος" γράφτηκε στις ημέρες της πολιρκίας του Βάμου, συμπάρασταση και προσφορά του Κονδυλάκη στον κρητικό αγώνα. Κι αυτό, όπως και τ' άλλο που θ' ακολουθήσουν, είναι γραμμένα με το γνωστό κέφι, τη φυσικότητα και τη χάρη του ύφους του Κονδυλάκη. [Γνωστό είναι πόσον επιχαρίτως χειρίζεται τον κάλαμον ως διηγηματογράφος ο κ. Κονδυλάκης: "Λευκά Όρη" 23-1-1889] αρετές που κάνουν τα κείμενα του ζωντανά και ευχάριστα, αλλά και αποτελεσματικά στο σκοπό τους. Κι είναι χαρακτηριστικό πως ο Κονδυλάκης σ' αυτά του τα γραφτά, χωρίς να κάνει καμμιά αγιογραφία τ' αντάρτη παπά, αλλά δείχνοντας την πραγματική, την ανθρώπινη όψη του ήρωα, πετυχαίνει, με την αλήθεια του, να κινήσει την συμπάθεια του κόσμου για τον "Παπαμαλέκο". Συμπάθεια που θα εξελιχθεί σε λατρεία, όπως θα φανεί απ' την υποδοχή και τις άλλες

εκδηλώσεις που γίνονται στον Παπαμαλέκο, στον Πειραιά και στην Αθήνα, όπου θα πάει τον Ιούλιο του 1896 "για φυσέκια και μόνον φυσέκια", καθώς θα δηλώσει ο ίδιος. Στην πρωτεύουσα θα μείνει κάμποσο, όπου με τον καιρό θ' ακολουθήσει κι εκείνος την μοίρα πολλών αγωνιστών και θα μπλεχτεί στις μικροπολιτικές σκοπιμότητες και αθλιότητες του δηλιγιαννισμού... Αλλά εδώ μπιάνουμε στα δραματικά και πολύ σοβαρά της Μεταπολιτευτικής, που δεν είναι βέβαια το αντικείμενο τούτων εδώ των σημειωμάτων" ["Χ.Ν." 13.10.1989].

Αυτά, συμπληρώνομε τώρα, μας τα λένε, από τον Ιούλιο, οι "λογάδες" της "ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ", στις εκδηλώσεις του ιδρύματος, που θα κρατήσουνε ως τα τέλη του 1996.

Θα κλείσομε το σημερινό σημείωμα, παραθέτοντας την αρχή του διηγήματος του Κονδυλάκη "Ο Παπαμαλέκος", το οποίο έχει περιληφθεί σε ορισμένες από τις συλλογές έργων του. "Εάν δεν μου το έλεγαν, ουδέποτε θα εφανταζόμην ότι ήτο παπάς, όταν πρώτην φοράν το είδα εις τον Αποκόρωνα. Εφόρει κρητικόν ιματισμόν μαύρον όλον και επί της κεφαλής σκούφιαν ως η των Λοιδωρικιωτών, χωρίς φούνταν, αλλά τασκισμένην εκ του πλαισίου, όπερ ουθέν το ιερατικόν έδιδεν εις την μορφήν του. Το μόνον καθαρώς παπαδικόν ένδυμα το οποίον εφόρει ήτο σταυρωτόν γιλέκι με χειρίδας και χωρίς κομβία· αλλά και αυτό ε-

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ (1862 - 1920)
(Σχέδιο Α. Λαζαρίδη)

"Η Κρήτη υπήρξε το θέμα του και η Μούσα του, η γη που τον επότισε και τον ανέδειξε, του έβαλε την πέναν εις το χέρι διά να γράφη· δηλονότι διά να ρίψη εις το χαρτί τας παρατηρήσεις του και τας σκέψεις, τας εντυπώσεις του και τας συγκινήσεις, την ευθυμίαν του και την μελαγχολίαν του, το μέθυ του και την έμπνευσίν του, ως απλούς υπομνηματιστής, ως ευτράπελος χρονογράφος, ως πρωτότυπος παρατηρητής, ως ποιητής του οποίου η χάρις δεν υπολείπεται εις τίποτε της χάριτος των ενδόξων πρωτοπλαστών της νέας ελληνικής φιλολογίας, της εγκαινιασθείσης εις την Κρήτην με τον "Ερωτόκριτον" του Κορνάρου και με την "Ερωφίλην" του Χορτάση"...

Κωστής Παλαμάς, Ιουλ. 1920.

σκεπάζετο εν μέρει υπό της φυσεκόθηκης, η οποία εκρέματο από τον ώμο λοξώς ως σάρπα. Από το σελάχι δε, το οποίον περιέζωνε την μέσην του εξείχον αι λαβαί λάζου κρητικού και παλυκρότου. Θα ήτο τριάντα έως τριανταπέντε ετών, αναστήματος μετρίου, εύσωμος και ευκίνητος, με μάτια καστανά, έχοντα τραχείαν και κάπως, σκληράν την έκφρασιν. Η δε μαύρη γενειάδα του είχε απόχρωσιν τινα ξανθόπυρον.

Ητο ο Παπα Μαλέκος, με τ' όνομα, όστις από πέντε ή εξ ετών τώρα περιφέρεται ένοπλος εις τα Λευκά Όρη, αντάρτης κατά της τουρκικής εξουσίας, αντάρτης και κατ' αυτής της εκκλησιαστικής του αρχής, και του οποίου το όνομα ηκούσθη και πάλιν με τα τελευταία γεγονότα. Ο Παπά Μαλέκος, χειροτονηθείς ιερεύς, δεν εβράδυνε να δείξη ότι δεν ήτο πλα-

σμένος από την απαλήν ζύμην από την οποίαν γίνονται οι παπάδες. Εις την εκκλησίαν ήτο λαμπρός παπάς, αρκετά γραμματισμένος και μάλιστα καλόφωνος· αλλά εδω δεν κατώρθωνε πάντοτε να περιστέλη την φυσικήν του ζωρότητα. Μίαν ημέραν τον επαραφούρκισε κάποιος εκ των ενοριτών, με τον οποίον είχε δικαστικήν διένεξιν. Ο παπάς προσπάθησε να τρηήσει την αρμόζουσα εις το σχήμα του μακροθυμίαν· αλλ' η υπομονή του επί τέλους εζητηλήθη.

- Είντα, θαρρείς μωρέ, πως δεν έχω αίμα γιατ' εγίνηκα παπάς;

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ: Το κάνισμα με τσι καβαλίνες, του Σουλτάνου, ο Γκαμπινέτος, ένας ξεβράκωτος κι ένας μισοθυρισμένος στην αναμπουμπούλα του 1896: Αγνώστα κείμενα του Κονδυλάκη.

Του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΜΠΟΥΡΝΑΖΟΥ

δες που είχε να σταθεί στα πόδια της, να στηριχθεί, και ν' ακολουθηθεί από τον κρητικό λαό, "τσι κεφαλάς" και τσι καπετάνιους του, η εξέγερση τούτη των "δαιμονισμένων των βουνών" ως αποκαλούσε τους Μεταπολιτευτικούς ο Έλληνας, υπουργός των Εξωτερικών. Είχεν όμως εμπιστοσύνη ο Κονδυλάκης σ' αυτούς τους "ενθουσιώδεις παίδας", που πολλούς, καθώς τον Κούνδουρα και τον Παπαμαλέκο, τους γνώριζε από κοινά, κι ήσαν φίλος, συννοσηπτηχτής κι ομοτράπεζός τους στα γλέντια, (ο Κούνδουρος μάλιστα, συνομήλικός του, ήσαν, ως φαίνεται, και συναυτουργός του, στην τραγελαφικήν εκείνη περιπέτεια του "Επικήδειου" του γέρου Καμαριανού). Έγραφε τότες, στα 1896, ο Κονδυλάκης για τον Κούνδουρο: "Τον Μανούσον Κουνδουράκη, τον πρόεδρον της Επι-

ΚΟΜΜΩΣΕΙΣ BEAUTE

Σφακίων 10-12
Ημιόροφος
τηλ. 57.607
Ελευθερία Φραντζεσκάκη

ΚΟΝΔΟΡ

Εξυπηρέτηση πολυκατοικιών
Διαχείριση - Κοινόχρηστα
Εκδοση κοινοχρήστων με πρόγραμμα κομπιούτερ (δαπάνη)
Αυτονομία - Χιλιοστά
ΚΥΜΑ
Καθαρισμοί κτιρίων - Δημοσίων Υπηρεσιών
Εγγύηση πολύ καλής εργασίας
Καθαρισμοί πολυκατοικιών
κοινόχρηστων χώρων.
Τηλ. 92.197 - 45.954
Γραφείο: Μπονιαλή 11-19
(Εμπορικό Κέντρο ΕΡΜΗΣ)
Διεύθυνση: Νίκος Τραγίδης

ΑΓΓΛΙΚΑ - ΓΑΛΛΙΚΑ ΖΑΜΠΙΑΚΗ - ΚΑΡΑΠΑΤΑΚΗ Τηλ. 72.434, 99.677, 96.975

Ανώνυμος Ναυτιλιακή
Εταιρεία Κρήτης Α.Ε.
Χανιά 29.8.95

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Ανώνυμος Ναυτιλιακή Εταιρεία Κρήτης Α.Ε. ανακοινώνει στους μετόχους της ότι το μέρος της χρήσης 1994 θ' αρχίσει να καταβάλλεται από την Πέμπτη 7 Σεπτεμβρίου 1995. Η καταβολή θα γίνεται όλες τις εργάσιμες ημέρες, από τα Κεντρικά Γραφεία της Εταιρείας στα Χανιά και τα Πρακτορεία Πειραιώς, Αθηνών, Ηρακλείου και Ρεθύμνου, από τις 9 το πρωί μέχρι τις 1 μετά το μεσημέρι. Οι μέτοχοι για να εισπράξουν το μέρος πρέπει να έχουν οπωσδήποτε μαζί τους το Δελτίο Αστυνομικής Ταυτότητας.

Αγαπώ
για να μ' αγαπούνε
I love so as
to be loved

Σέβομαι
για να με σέβοντε
I respect so as
to be respected

Διατηρώ
τις ακτές καθαρές
για ν' απολαυθάνω
τον ήλιο της Κρήτης
σ' αυτές

I keep the beaches
clean so as to
enjoy the sun of
Crete

I love my country / Αγαπώ τον τόπο μου

Ο Ξένιος Δίας
Ζει στην Ελλάδα
Ζει στην Κρήτη

Ζει και στους Αγ. Αποστόλους

ΤΑΒΕΡΝΑ - ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟ
ΕΥΙ WITH LOVE
ΑΓΙΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ
ΧΑΝΙΑ - ΚΡΗΤΗΣ
ΤΗΛ. 33.250 - 51 / 31.828

ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΡΔΑΚΗΣ
Ένα μεγάλο ευχαριστώ από εμένα
και τους συνεργάτες μου,
σ' αυτούς που θα βοηθήσουν
να υλοποιηθεί αυτό που πιστεύαμε.